

Nr 80.

Av herr **Roos**, angående skrivelse till Konungen i fråga om åtgärder för beredande av ökad trygghet åt folk- och småskolelärarinnor, som hava sin bostad i ensamt liggande skolhus.

Tid efter annan ha i dagspressen ävensom i de organ, som speciellt äro ägnade åt läroverksangelägenheter, påpekats de faror, för vilka de folk- och småskolelärarinnor äro utsatta, som ha sin bostad i ensamt liggande skolhus. Ett stort antal lärarinnor, som själfva prövat på detta hafva i tidningsartiklar samt i brev, som blivit mig företedda, berättat om de inbrott och försök till öfvervåld, för vilka de varit utsatta, ävensom talat om den oro och ångest, som väckes genom medvetandet om ytterlig värnlöshet genom vetenskapen om att ingen mänsklig hjälp kan ens i största nöd påkallas. Några ha genom denna natt efter natt, år ut och år in upprepade ängslan fått sitt nervsystem förstört, andra ha ådragit sig hjärtlidande, åter andra ha rönt ännu långt sorgligare följder av denna ständiga nervspänning, Enligt vad statistiken upplyser om, finns det ingen kår, intet yrke, som har att uppvisa en så stor procent av sinnessjuka som småskolelärarinnekåren. Såsom ett belysande exempel må nämnas, att i ett och samma skolhus — har det meddelats mig — ej mindre än fyra småskolelärarinnor inom relativt kort tid blivit sinnessjuka.

En sak är det, som härvid särskilt bör bemärkas: ehuru väl det måste betraktas som varje människas skyldighet att söka så mycket som möjligt betvinga sin fruktan, så har man dock i detta fall mindre rätt att kräva självbehärskning, då det för kvinnorna finnes en fara, som de flesta av dem torde anse långt värre än döden. Vi män torde ha svårt

att föreställa oss den skräck, den fasa, som i en kvinnas hjärta väckes vid blotta föreställningen att falla offer för en usling, som vill beröva henne icke hennes liv men hennes ära. Och jag ber här att ännu en gång få påminna om ännu ett bedrövligt av statistiken konstaterat sakförhållande, nämligen att under de senaste åren antalet våldtäktsbrott varit i starkt tilltagande.

Har en kvinna varit utsatt för försök i antydd riktning, har blott en gång någon drucken usling sökt bryta sig in i hennes bostad — och en lärarinna har i brev, som företetts för mig, yttrat, att det är väl knappast någon av de i de ensamma skolhusen boende, som ej någon gång varit utsatt för något dylikt — då förstår man, att hon sedan nattetid lyssnar efter varje ljud, och då förstår man också, att den ständigt upprepede skrämelsen kan resultera i sinnessjukdom.

Det finns småskolelärarinnor som för att undgå dessa faror ej draga sig för den efter deras förhållanden högst betydande utgiften att *hyra* sig bostad ett stycke från skolhuset.

Denna sak tyckes mig så behjärtansvärd, att jag, sedan här berörda fakta blifvit för mig framlagda, icke tvekat att fästa riksdagens uppmärksamhet härå. Det synes mig att liksom man på senare tid börjat anse det som en samhällsplikt att så mycket som möjligt skydda arbetare för yrkesfaror, så bör också staten söka i den mån det görligt är skydda dessa i det allmännas tjänst anställda kvinnor, vilka ha sig anförtrott ett ur samhällssynpunkt så viktigt värv som att fostra det uppväxande släktet, från de speciella faror, som nu hota så många av dem.

Naturligtvis vore det önskligt att skolhus aldrig förlades långt ifrån människoboningar. Men dels kunna förhållandena vara sådana, att detta önskemål ej gärna kan uppnås, dels skulle, även om en förordning i sådant syfte utfärdades, därmed ej de lärarinnor vara hjälpta, som nu lida under antydda missförhållanden.

Ett förslag, som åtminstone i vissa fall synes innebära en möjlighet till frågans lösning har emellertid nyligen blifvit framställt av en person, som själv i många år prövat på de ensamliggande skolhusens vådor.

Förslaget är att kommunerna skulle åläggas att i dylika skolhus inreda en lägenhet, avsedd till uthyrning, varvid skolrådet, som väl i så fall komme att hava hand om uthyrningen, naturligtvis borde betrakta det som sin plikt att antaga endast aktningvärda och ordentliga hyresgäster.

Närmare trehundra folk- och småskolelärarinnor ha i tidningsartiklar

och i brev uttalat sig för detta förslag, som synes mig äga en särskild förtjänst därutinnan, att det ej kan sägas pålägga kommunerna några nya utgifter för skolväsendet, eftersom hyresbeloppet väl borde kunna täcka räntan å den uppstående kostnaden.

I anledning av det anförda hemställes,

att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte anhålla om utredning, huruvida åtgärd icke kunde vidtagas för beredande av ökad trygghet åt de folk- och småskolelärarinnor, som ha sin bostad i ensamt liggande skolhus, genom anordning, som av Kungl. Maj:t kan befinnas lämplig.

Stockholm den 5 februari 1914.

Adolf Roos.
